

živnostenský řád v § 21. V prvním odst. tohoto řádu se praví, že společenstva mohou na podporu svých příslušníků (pomocníků a učňů) v nemoci . . . zříditi a vydržovati své vlastní ústavy (pokladny nemocenské) . . .; § 106 živn. řádu prohlašuje v odst. 2 za příslušníky společenstva pomocné pracovníky živnostníků ve společenstvu sloučených. Kdo pak jsou pomocnými pracovníky ve smyslu živnostenského řádu, označuje § 73. Tento § v odst. 3 vylučuje z kategorie pomocných pracovníků výslovně osoby pro vyšší úkony služební obyčejně s ročním neb měsíčním služným ustanovené. Ze srovnání uvedených předpisů vyplývá, že zaměstnanci naposled označení nejsou příslušníky společenstva, nestávají se členy společenstevní pokladny a nevztahuje se ovšem na ně ani ustanovení § 58, odst. 1 zákona nemocenského, podle něhož členové pokladen společenstevních nejsou povinni náležitosti jiné nemocenské pokladně podle tohoto zákona zřízené.

Úmysl zákona vyloučiti zaměstnance vyšší kategorie služební z účasti na životě společenstevním a tudíž ovšem na jakýchkoli zařízeních společenstva, došel tak v zákoně jasně a určitého výrazu.

Výjimku z této zásady stran obchodních pomocníků vyšších kategorií snažil se při veřejném ústním líčení dovésti zástupce zúčastněné strany jednak z toho, že v § 73 živn. řádu v odst. 1 pod písmenou a) jsou »obchodní pomocníci« výslovně uvedeni mezi pomocnými pracovníky, jednak že zákon z 16. ledna 1910 č. 20 ř. z., t. zv. zákon o obchodních pomocnících, i obchodní zřízence vyšších kategorií zahrnuje do pojmu obchodních pomocníků. V obou směrech jest dedukce mylná. Ustanovení odst. 3, § 73 živn. řádu vymezuje po stránce negativní pojem »pomocného pracovníka«, jehož pozitivní kriteria vyznačena jsou v odstavcích předšlých, vztahuje se tedy na všechny kategorie pomocných pracovníků pod písmenami a)—d) uvedené, mezi nimi i na obchodní pomocníky, o nichž živn. řád v té příčině nic zvláštního nestanovil. Ze zákona z 16. ledna 1910 nelze pro otázku, které obchodní pomocníky jest pokládati za pomocné pracovníky ve smyslu řádu živn., činiti nijakých závěrů, neboť pojem obchodních pomocníků tímto zákonem vymezený jest rozhodný jen pro právní relace tímto zákonem upravené; § 73 řádu živn. jím změněn nebyl.

Odporuje-li názor, že nemocenská pokladna gremia vývozců politického okresu J. jest ze zákona příslušna k obstarávání povinného nemocenského pojištění zaměstnanců členů gremia, kteří jsou ve smyslu § 73, odst. 3 živn. řádu ustanoveni pro vyšší úkony služební, nebo že příslušnost gremiální pokladny k obstarávání tohoto pojištění může býti založena nějakým aktem úředním, zřejmému předpisu zákona, nemůže nezákonnost rozhodnutí na názoru takovém založeného býti vyvrácena nijakými úvahami o domnělé neúčelnosti nebo nevhodnosti příslušných předpisů zákonných.

Č. 949.

O b e c n í p ř í r á ž k y (Čechy): I. * Podléhá-li diferencovaná obecní přírážka již vzhledem ke své výši schválení zemského výboru ve shodě se zemskou správou politickou, nahraňuje schválení to souhlas okresního za-

stupitelství jinak dle § 84 ob. zř. potřebný. — II. Hlediska pro nerovnoměrné rozvržení přírážky obecní.

(Nález ze dne 23 .září 1921 č. 11523.)

Prejudikatura: k II. nál. č. 25, 321, 913.

• Věc: František P. v Č. (adv. Dr. Jan Zimmer z Čáslavě) proti zemskému správnímu výboru v Praze stran obecní přírážky města Čáslavě na rok 1920.

V ý r o k: S t í ž n o s t s e z a m í t á p r o b e z d ů v o d n o s t.

D ů v o d y: Obecní zastupitelstvo v Čáslavi usneslo se ve schůzi konané dne — k úhradě schodku obecního rozpočtu na rok 1920 vybírat 96proc. přírážku k dani činžovní, 550proc. přírážku k všeobecné dani výdělkové, 600proc. přírážku k dani důchodové, 700proc. přírážku k výdělkové dani dle hlavy II. a 800proc. přírážku k dani pozemkové.

Proti tomuto usnesení podali stěžovatel a řada občanů námitky, adresované okresní správní komisi, v nichž žádali, aby usnesení to bylo zrušeno, neb aby bylo nařízeno vybírat jednotnou přírážku s výjimkou daně činžovní, proti jejímuž stanovení na 96 proc. ničeho nenamítají.

Městská rada předložila usnesení obecního zastupitelstva i s námitkami okresní správní komisi se žádostí o zamítnutí námitek a předložení usnesení s přímluvnou zprávou zemskému správnímu výboru.

Okresní správní komise předložila žádost městské rady i s námitkami zemskému správnímu výboru, který smluviv se se zemskou správou politickou naříkaným rozhodnutím povolil vybírat přírážky diferencované a zamítl stížnost Františka P. a soudruhů s odůvodněním, že dle § 84 ob. zř. uděleno je obci všeobecně a bez dalšího obmezení právo, aby se svolením nadřízených úřadů samosprávných diferencovala přírážky dle různých druhů daní. Mimo to je v rozpočtu na rok 1920 celá řada položek výdajových, které buď výhradně neb aspoň z valné části slouží prospěchům majitelů pozemků a z nichž ostatní občané, jmenovitě poplatníci všeobecné daně výdělkové, nemají žádného neb aspoň ne tak značného prospěchu. — O stížnosti, vytykající naříkanému rozhodnutí, že spočívá na vadném a neúplném řízení, jakož i že odporuje zákonu, uvažoval nejvyšší správní soud takto:

Formelní vadu spatřuje stížnost v tom, že okresní správní komise nejednala a nerozhodovala vůbec o usnesení obecního zastupitelstva v Čáslavi stran nestejnomyšlného rozdělení přírážky a o námitkách stěžovatelem proti usnesení tomu podaných, nýbrž že přímo rozhodl zemský správní výbor. Výtku tu činí však stížnost neprávem.

§ 84 ob. zř., jehož se stížnost v tomto směru dovolává, ustanovuje ovšem, že mimo případ § 82 ob. zř. jest k tomu, aby se mohla nějaká obecní přírážka rozvrhnouti na jednotlivé druhy daní přímých dle rozličných procent, potřebí přivolení okresního zastupitelství. Leč ustanovení to má jen účel, aby vybírání takových přírážek, které by vzhledem k výši své nepotřebovaly jinak schválení nadřízeného úřadu, podléhalo v případě, kde

právě nemá přírážka býti rovnoměrně rozdělena na všechny daně přímé, schválení nadřízeného úřadu. Jestliže však — jako tomu jest v daném případě — přírážka již vzhledem ke své výši podléhá schválení zemského výboru ve srozumění se zemskou správou politickou, pak je ovšem ustanovení § 84 ob. zř. bezpředmětným a nelze v tom, že okresní zastupitelství neb okresní správní výbor ve věci té neučinil žádného usnesení, spatřovati ani vady řízení ani nezákonnosti. Neboť při opačném výkladu muselo by se dospěti k tomu, že zemský výbor byl by schválením okresního zastupitelství při rozhodování svém již vázán, což však vzhledem k tomu, že je úřadem nadřízeným, jeví se naprosto neudržitelným.

Ve věci samé spatřuje pak stížnost nezákonnost naříkaného rozhodnutí v porušení § 82 ob. zř., který nařizuje, že — nemají-li místa ustanovení §§ 76 a 78 ob. zř. — má býti přírážka rozvržena dle rovné míry na všechny přímé daně v obci.

Stojí tedy stížnost na stanovisku, že nerovnoměrný rozvrh obecní přírážky je po zákonu přípustný toliko za předpokladu §§ 76, 78 a 82 ob. zř. Nejvyšší správní soud však tento názor nesdílí. Neboť obecní zřízení stanovilo v § 80 zásadu rovnoměrného rozvržení přírážky na jednotlivé druhy daní přímých v obci předepsaných s výslovnou výhradou »pokud se dle § 84 neustanoví jinak«. Dle § 84 je však dovoleno rozvrhnouti obecní přírážku na jednotlivé druhy daní dle rozličných procent zcela všeobecně s tou jedinou výhradou, že jest k tomu vždy, vyjma případy dotčené v § 82 ob. zř., zapotřebí přivolení okresního zastupitelství. Tímto poukazem na § 82 není však zásadní platnost § 84 obmezena toliko na případy § 82 a na případy v tomto § citovaných §§ 76 a 78 ob. zř., nýbrž praví se jen, že v případě § 82 ob. zř. svolení okresního zastupitelství se nevyžaduje, kdežto v případech jiných povolení tohoto, resp. jak svrchu uvedeno povolení zemského výboru jest zapotřebí.

Není-li však dle toho, co právě řečeno, zásadní platnost § 84 ob. zř. obmezena toliko na případy §§ 82, 76 a 78 ob. zř., pak jest bez podkladu i výtka neúplnosti řízení, kterou spatřuje stížnost v tom, že naříkané rozhodnutí neuvádí, která do rozpočtu zařazená vydání mají sloužiti výhradně nebo převážnou částí poplatníkům oboru zemědělského.

Pokud pak stížnost brojí proti tomu, že když již nerovnoměrné rozvržení přírážky bylo povoleno, mělo se tak státi v poměru jiném, který by poplatníky z kruhů zemědělských nezatěžoval nepoměrně více, než poplatníky jiné, sluší poukázati k tomu, že ani § 84 ani § 87 ob. zř. neobsahují ustanovení o tom, s jakých hledisek nadřízený úřad při schvalování příslušných usnesení obecního zastupitelstva má vycházeti a že tedy rozhodování v tom směru spadá úplně do sféry volného uvážení úřadů těch. Ve věcech volné úvahy nemůže pak kognice nejvyššího správního soudu jíti tak daleko, aby soud na místě volné úvahy úřadu položil svoji volnou úvahu; jeho věcí jest pouze zkoumati, zda žalovaný úřad nevybočil z mezí daných mu celkovou intencí zákona a podstatou věci a zda se nedal při rozhodování vésti ohledy jinými, než těmi, jež má na zřeteli zákon. V tom směru nevytýká stížnost mimo svrchu uvedenou domnělou nezákonnost ničeho a také nejvyšší správní soud neshledal, že by žalovaný úřad byl vytčené mu meze volné úvahy překročil.

Jsou tedy všechny námitky stížnosti bezdůvodné a musela proto býti zamítnuta.